

5. Курлович П. Н. Полиция в правоохранительной системе США / П. Н. Курлович // Вестник Казанского юридического института МВД России. 2013. № 12. С. 104–110.

6. Комісаров С.А. Взаємодія поліції й населення як стратегічний напрям діяльності органів правопорядку: міжнародний аспект / С.А. Комісаров // Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 2. С. 1 23–126.

7. Случевская Ю. Зарубежный опыт партнерских отношений полиции и гражданина / Ю. Случевская // Объединенная редакция МВД России. 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ormvd.ru/pubs/102/15425>.

Федоровська Наталія Володимирівна,
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ

ТЕРМІНОВИЙ ЗАБОРОННИЙ ПРИПИС: ЮРИДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Упродовж січня 2020 року у Києві зафіксовано 3336 звернень щодо домашнього насильства (статистичні дані поліції, районних соціальних служб і Київського міського центру по роботі з жінками).

Найбільше звернень надійшло у Дарницькому районі (305), найменше – в Печерському (18). Поліція отримала 1689 звернень щодо домашнього насильства, з яких підтвердилися 1171. Поліцейськими було винесено 351 терміновий заборонний припис, а також складено 479 протоколів стосовно кривдників.

Вперше до кримінальної відповідальності за домашнє насильство було притягнуто кривдника у квітні 2019 року [1].

У разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи та з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущення його продовження чи повторного вчинення поліцейський виносить терміновий заборонний припис кривднику.

Відповідно до п. 16 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон про домашнє насильство) терміновий заборонний припис – це спеціальний захід протидії домашньому насильству, що

вживається уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства [2].

Заходи, які можуть бути застосовані на підставі термінового заборонного припису регламентуються ст. 25 Закону про домашнє насильство та включають:

- зобов'язання для кривдника (особи, яка вчинила домашнє насильство) залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи;

- заборону кривднику на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи;

- заборону кривднику в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою. Стосовно неповнолітніх кривдників, які мають спільне місце проживання (перебування) з постраждалою особою, зазначені перші два заходи не підлягають застосуванню.

Терміновий заборонний припис виноситься за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівника уповноваженого підрозділу поліції за результатами оцінки ризиків відповідно до процедури винесення зазначеного припису стосовно кривдника.

При винесенні припису працівник уповноваженого підрозділу поліції отримує пояснення від кривдника, постраждалої особи (її представника), свідка(ів) (у разі наявності) [3].

Слід зазначити, що Закон про домашнє насильство надає безпеці постраждалої особи першочерговий пріоритет навіть над майновими правами осіб на житло. Тому в ч. 3 ст. 25 цього Закону передбачено можливість винесення термінового заборонного припису стосовно житлового приміщення, яке належить винятково кривднику, за умови, що таке житло є місцем спільного проживання (перебування) постраждалої особи та кривдника. При цьому поліція наділяється повноваженням здійснити виселення кривдника з такого житлового приміщення, якщо терміновий заборонний припис передбачає зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи, а кривдник відмовляється добровільно його залишити.

Стосовно кривдника складається припис на бланку, виготовленому друкарським способом згідно з технічним описом бланка термінового заборонного припису стосовно кривдника, на якому проставлено відповідні серію та номер. Усі

реквізити припису заповнюються державною мовою, розбірливим почерком, чорнилом чорного або синього кольору.

У разі якщо особа, щодо якої виноситься припис, не володіє українською мовою, припис складається за участю перекладача.

Не допускаються закреслення чи виправлення відомостей, що заносяться до припису, а також унесення додаткових записів після того, як припис підписано постраждалою особою (її представником), свідком (свідками) (за наявності) та кривдником. У разі допущення порушень при оформленні припису його заповнений бланк вважається зіпсованим.

Припис складається в одному примірнику з утворенням двох копій через самокопіювальний папір. Оригінал припису вручається кривднику під підпис, перша копія – постраждалій особі або її представнику, друга копія залишається у працівника уповноваженого підрозділу поліції.

Нагальність і позасудовий характер прийняття обумовлюють строк дії термінового заборонного припису, який становить не більше 10 днів.

Отже, терміновий заборонний припис застосовується поліцією у випадку наявності загрози для потерпілої особи та з метою негайної протидії акту домашнього насильства. Тобто на момент винесення цього припису особа, стосовно якої він виноситься, не визнана винною у вчиненні домашнього насильства у кримінальному провадженні чи справі про адміністративне правопорушення. Загалом цей підхід дещо нагадує затримання підозрюваної особи під час вчинення злочину або після його вчинення якщо сукупність ознак вказують на те, що саме ця особа вчинила злочин (ст. 208 КПК), яке відбувається до початку досудового розслідування (іншими словами до «відкриття кримінального провадження»).

Особі, стосовно якої винесено терміновий заборонний припис, роз'яснюється під підпис положення статті 173-2 КУпАП про притягнення до відповідальності за невиконання термінового заборонного припису стосовно кривдника, зобов'язання повідомити про місце свого тимчасового перебування уповноважений підрозділ Національної поліції України за місцем учинення домашнього насильства, а також про право оскарження термінового заборонного припису стосовно кривдника до суду.

Так, Київська місцева прокуратура № 5 підтримала державне обвинувачення у кримінальному провадженні стосовно 33-річного місцевого мешканця, який систематично в

присутності малолітніх дітей скоював психологічне та фізичне насильство у сім'ї (ст. 126-1 КК України). До цього, з січня по жовтень 2019 року, чоловік 9 раз притягувався до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства (ст. 173-2 КУпАП), проте складені адмінпротоколи не вплинули на підозрюваного і не змінили його поведінку стосовно дружини. За результатами судового розгляду Оболонським районним судом м. Києва зловмисника засуджено до 3 місяців арешту та взято під варту у залі суду [4].

Встановлення саме кримінальної відповідальності за вчинення домашнього насильства є не тільки мірою покарання для порушника, але й свого роду профілактичною мірою.

Список використаних джерел

1. У січні у Києві зафіксовано понад 3 300 звернень щодо домашнього насильства – Марина Хонда. URL: https://kyivcity.gov.ua/news/u_sichni_u_kiyevi_zafiksovano_ponad_3300_zvernen_schodo_domashnego_nasilstva_marina_khonda/.

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 груд. 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

3. Порядок винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: затвердж. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 серп. 2018 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18#n14>.

4. Чоловіка, який систематично знущався над дружиною, засуджено до 3 місяців арешту. URL: <https://www.facebook.com/kyiv.gp.gov.ua/posts/2963096360368373>.

Хома Діана Олександрівна,

здобувач вищої освіти ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ;

Дідух Марина Миколаївна,

старший викладач кафедри юридичної
психології Національної академії внутрішніх
справ, кандидат психологічних наук

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

Актуальність проблеми стресу призвела до необхідності вивчення стресостійкості як потенціалу людини протидіяти